

**VIHTI
TALOUSARVIO 2023 JA
TALOUSSUUNNITELMA
2024-2025**

Hyvinvointilautakunta

3.5 HYVINVOINTILAUTAKUNTA

(sis + ulk)	TP 2021	MTA 2022	TAE 2022	LTK 2023	KJ 2023	KH 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT	289 123	238 013	293 757	201 705	0	0	0	0	0
MYYNTITUOTOT	47 621	40 513	66 705	51 705	0	0	0	0	0
MAKSUTUOTOT	1 940	3 000	2 500	4 000	0	0	0	0	0
TUET JA AVUSTUKSET	214 435	163 800	193 852	116 000	0	0	0	0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	25 127	30 700	30 700	30 000	0	0	0	0	0
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-3 587 078	-3 707 596	-3 728 758	-3 885 483	0	0	0	0	0
HENKILÖSTÖKULUT	-1 482 820	-1 524 947	-1 544 549	-1 552 784	0	0	0	0	0
PALKAT JA PALKKIOT	-1 158 021	-1 209 677	-1 220 693	-1 240 860	0	0	0	0	0
HENKILÖSIVUKULUT	-324 798	-315 270	-323 856	-311 924	0	0	0	0	0
PALVELUJEN OSTOT	-533 135	-561 094	-560 124	-586 242	0	0	0	0	0
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-278 522	-258 420	-261 000	-268 270	0	0	0	0	0
AVUSTUKSET	-175 128	-180 000	-180 000	-180 000	0	0	0	0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 117 473	-1 183 135	-1 183 085	-1 298 187	0	0	0	0	0
TOIMINTAKATE	-3 297 955	-3 469 583	-3 435 001	-3 683 778	0	0	0	0	0

(ulk)	TP 2021	MTA 2022	TAE 2022	KEHYS 2023	LTK 2023	KH 2023	TA 2023
TOIMINTATUOTOT	288 978	238 013	293 757	291 356	201 705	0	0
TOIMINTAKULUT	-2 406 494	-2 491 137	-2 512 299	-2 595 281	-2 556 324	0	0
TOIMINTAKATE	-2 117 516	-2 253 124	-2 218 542	-2 303 925	-2 354 619	0	0

Toiminnan kuvaus

Hyvinvointilautakunnan alainen toimintakate on talousarvioesityksessä: ulkoinen ja sisäinen -3 683 778 €.

Ulkoinen kehys on -2 303 925 € ja talousarvioesitys -2 354 619 €, ylitys kehykseen nähden -50.694 €.

Hyvinvointilautakunnan kehysten ylitystä selittää, että toimintatuotoissa vuoden 2022 päättyviä hankkeita ei oltu huomioitu poistettavaksi kunnanhallituksen annetussa kehyksessä. Kehyksessä on arvioitu lautakunnalle tukia ja avustuksia 190 000 euroa, kun lautakunnalle budjetoitu luku on 116 000 euroa. Tämä selittää, että toimintatuottoja on kehyksessä arvioitu 74 000 euroa enemmän kuin olisi pitänyt.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut tuottavat sujuvia, tehokkaita sekä oikea-aikaisia peruspalveluja yhteistyössä muiden toimialojen kanssa Vihdin kunnan asukkaille kuten Vihdin kunnan strategiassa todetaan: Haluamme auttaa vihtiläisiä elämään hyvää ja aktiivista elämää.

Hyvinvointilautakunta vastaa kirjasto- ja kulttuuritoimen sekä hyvinvointi- ja nuorisopalvelujen tulosalueesta. Kirjasto- ja kulttuuritoimen ja nuorisopalvelujen tulosalueet ovat osa sivistys- ja hyvinvointipalvelua.

Hyvinvointipalvelut sisältävät lakisääteisen hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen sekä lapsiystävällinen kunta -kehittämistyön toiminnot. Hyvinvointipalveluilla on merkittävä rooli olla jatkossa edistämässä paikallista yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja lapsen oikeuksien toteutumista.

Lautakunnan strategiset tavoitteet

Lautakunnan toimintojen strategisena tavoitteena on tuottaa lähipalveluja kaikille kuntalaisille.

Nuorisopalvelut tuottavat kasvua ja kehitystä tukevia, osallisuuden kokemuksen mahdollistavia ja hyvinvointia kasvattavia palveluja vihtiläisille nuorille. Vuoden 2023 strateginen painopiste on lisätä kuntalaisten tyytyväisyyttä omaa kotikuntaansa kohtaan kehittämällä nuorille suunnattujen palvelujen

saavutettavuutta. Konkreettisia strategisia tekoja ovat mm. koulu- ja oppilaitosnuorisotyön sekä liikkuvan nuorisotyön kehittäminen.

Hyvinvointipalveluissa pääpaino on kuntatasoisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen ja koordinointi. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on toimintaa, jonka tavoitteena on lisätä väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä kaventaa terveyseroja. Monialainen, onnistunut hyvinvoinnin edistäminen edellyttää toimivia rakenteita, osaamista, riittäviä palveluja ja hyvinvoinnin edistämistyön resursointia. Hyvinvointipalveluihin esitetään vuodelle 2023 100% hyvinvointikoordinaattorin palkkavarausta. Tällä hetkellä hyvinvointikoordinaatiota tehdään 25% työajalla.

THL:n kuvauksen mukaisesti Hyvinvointikoordinaattorin tehtäviä ovat esimerkiksi:

- Raportoiminen kaupungin johtoryhmälle hyvinvointitilanteesta
- Kunnan johtoryhmän jäsenyys
- Hyvinvointikertomustyön koordinointi
- Yhteistyöstä huolehtiminen kunnan toimialojen ja muiden toimijoiden kuten järjestöjen, yritysten ja seurojen välillä
- Hyvien käytäntöjen levittäminen
- Koulutusten järjestäminen
- Viestinnälliset tehtävät
- Kansallisten terveyden edistämisen ja hyvinvointiohjelmien toimeenpanon tukeminen

Hyvinvointikoordinaattoreiden työnkuvaan kuuluu kunnasta riippuen myös monia muita tehtäviä perustehtävien lisäksi kuten tehdä osallisuustyötä verkostoissa, olla mukana suunnittelemassa esim. osallistavan budjetoinnin tai hyvinvointirahan käyttöä, toimia sähköisen hyvinvointikertomuksen pääkäyttäjänä, edistää vaikutusten ennakoarviointi EVA:n käyttöönottoa sekä tehdä yhdistyksien ja yritysten kanssa monipuolista yhteistyötä esim. kumppanuuspöytien tiimoilta. Lisäksi hyvinvointikoordinaattori voi vetää tai koordinoida erilaisia hankkeita, avustushakuja, kokeiluja ja kampanjoita. Vihdissä hyvinvointikoordinaattorin työnkuvaan kuuluu jatkossa myös Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyön koordinointi, johon kuluneen vuoden talousarviossa on ollut 25% palkkavaraus.

Kunnille otetaan vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtiosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen. Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella: toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määräajoin, eivätkä ne tule olemaan aina samoja. Kuntastrategian mukaisina tavoitteina hyvinvointilautakunnan tavoitteet linkittyvät juuri HYTE -kertoimeen.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut tuottaa kunnan strategian mukaisesti hyvinvointipalveluja vihtiläisille, tarjoaa pääsyn monipuolisiin kulttuurisisältöihin ja -tapahtumiin ja edistää laaja-alaisesti yhteisöllisyyttä. Toimivan sisäisen ja ulkoisen yhteistyön avulla vuonna 2023 jalkautetaan laaja kulttuurikasvatussuunnitelma, joka tuo kulttuurikokemukset osaksi jokaisen lapsen arkea. Vihdin museo aloittaa täysimittaisen toiminnan uusissa tiloissa ja Kirkkoniemen kulttuurikeskustoiminta käynnistyy. Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen laaja tapahtumatuotanto näkyy ja kuuluu kunnan sisällä ja ulkona. Toimialan pedagoginen koulutustoiminta jatkuu ja kehittyy aktiivisen kirjastotyön, sekä taide- ja museotoiminnan saralla. Digitalisaatio ja tilojen käyttömahdollisuuksien avaaminen näkyy erityisesti kirjastoaineiston ja omatoimikirjastotoiminnan markkinoinnissa.

HYVINVOIVAT VIHTILÄISET

Kuntalaislähtöisyys näkyy kaikessa toiminnassamme. Yhdessä yritysten ja kolmannen sektorin kanssa luomme edellytykset hyvinvoinnille ja turvatuille elämälle. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on mutkatonta. Tuemme lapsiperheiden hyvinvointia tarjoamalla laadukkaat koulutus- ja varhaiskasvatuspalvelut hyvinvoivissa kiinteistöissä ja luonnonläheisissä miljöissä. Uudet rakennetut koulut takaavat nykyiselle kouluverkostolle monipuoliset ja nykyaikaiset puitteet kymmeniksi vuosiksi. Vihti on aktiivisen ihmisen koti. Tarjoamme modernit liikuntapaikat ja mahdollistamme liikkumisen lähiluonnossa. Kannustamme vihtiläisiä aktiiviseen elämäntapaan sekä terveydestä ja hyvinvoinnista huolehtimiseen. Monipuoliset taide- ja kulttuuripalvelut tukevat kunnan elinvoimaisuutta ja kuntalaisten hyvinvointia.

Kuntatason tavoite	Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Mittari	Vastuutaho	Jatkotoimet v. 2024-2025
Tyytyväisyyden lisääntyminen asuinkuntaan	Nuorille suunnatun toiminnan saavutettavuuden parantaminen	1. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä toteutetaan säännöllisesti kaikilla yläkouluilla ja oppilaitoksissa. 2. Paikkariippumaton ja liikkuva nuorisotyö mahdollistetaan Nuorten Vihti -autolla	Kuntapalvelukysely, kuntalaisten tyytyväisyys nuorisopalveluihin	Hyvinvointilautakunta	Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön sekä paikkariippumattoman liikkuvan nuorisotyön kehittämistä jatketaan ja työmuodoille luodaan rakenteet
	Kulttuuripalvelujen laadun ja saavutettavuuden parantaminen	Uuden museon täysimittaisen näyttelytoiminnan ja Kirkkoniemen kulttuurikeskuksen toiminnan käynnistyminen.		Hyvinvointilautakunta, elinvoimalautakunta	
Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen saaminen	Nykytilankartoituksen pohjalta luotavan toimintasuunnitelman toteuttaminen	Edetään UNICEF:n luoman rakenteen pohjalta	UNICEF:n kanssa käytävät viralliset seurantatapaamiset	Hyvinvointilautakunta	Kehittämistyö etenee ensimmäisen Lapsiystävällinen kunta tunnustuksen saamiseen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (TEA-viisari)	Kulttuurikasvatussuunnitelman käynnistyminen.	Kulttuuripalvelujen Kulttuurikasvatussuunnitelman käynnistyminen. Kulttuurikasvatussuunnitelma toiminnoissa syksyllä 2023	Hyvinvointilautakunta,
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE-kerroin)	Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuuden raportointi	Liikunta-aktiivisuuden seuranta- ja luottamushenkilöille päätöksenteon pohjaksi, esim. hyvinvointiraportti.	Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa Hyvinvointilautakunta, elinvoimalautakunta
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE-kerroin)	Seurojen, yhdistysten ja kunnan yhteiskokous	Kunta koordinoi esim. liikuntafoorumin tai järjestötreffien järjestämisen, johon kutsutaan esim. sote - yhdistyksiä, nuorisöjärjestöjä, asukasyhdistyksiä, ikäihmisten yhdistyksiä jne.	Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen Hyvinvointilautakunta, elinvoimalautakunta

HELSINGIN SEUDUN KASVUKUNTA

Vihti on kasvava kehyskunta, joka kytkeytyy vahvasti Helsingin seudun kehitykseen. Turun tunnin juna on tärkein kasvuinvestointimme. Vuoteen 2025 loppuun mennessä Vihti on koti vähintään 30 000 ihmiselle. Toivotamme uudet asukkaat tervetulleeksi niin taajaman palveluiden äärelle kuin maaseudun rauhaan. Kaavoitamme uusia asuinalueita taajamiin ja kylien rakentamista helpotetaan. Teemme tehokkaita ratkaisuja asuntotuotannossa ja maankäytössä, kaavoittaen koteja kaikille. Lisäksi helpotamme hajarakentamista purkamalla lainsäädännön ylittävää sääntelyä.

Kuntatason tavoite	Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Mittari	Vastuutaho	Jatkotoimet v. 2024-2025
Kuntien välinen nettomuutto on positiivinen strategiakaudella	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhdyspintatyön johtaminen	Asiakkaan/asukkaan näkökulmasta on tärkeintä, että hän saa parhaimman mahdollisen palvelun sen järjestäjästä riippumatta. Hyvin yhdyspintaan liittyvissä toimivat yhdyspinnat takaavat sujuvat palvelut.	Päätösten ennakkovaikutusten arviointi hyte asioissa.	hyvinvointilautakuntaväestöryhmittäin.	Kunnan on otettava päätöksenteossaan huomioon päätöksensä arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen toimialojen on tehtävä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä keskenään ja hyvinvointialueen palveluiden kanssa.

Merkittävät talouden ja toiminnan onnistumiseen kohdistuvat riskit

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta
Kuntatalouden tilanne	Talouden tasapainottaminen	Talouden seuranta, palveluiden tavoitettavuus ja seuranta
Palvelutason heikentyminen, hyvinvointialueen muodostuminen	Ennaltaehkäisevien ei lakisääteisten palveluiden tarjonta, verkostomaisen työtteen lisääntyminen	Korjaavien palveluiden määrän kehittyminen

**Investoinnit
HANKE**

**MTA LTK TA
TP 2021 2022 2023 2023 TS 2024 TS 2025 TS 2026 TS 2027**

HYVINVOINTILAUTAKUNTA

**KIRJASTO- JA
KULTTUURIPALVELUIDEN
TULOSALUE**

**MTA LTK TA
TP 2021 2022 2023 2023 TS 2024 TS 2025 TS 2026 TS 2027**

Muu irtain omaisuus	MENOT	-59 733	-87 000	-55 000	0	-10 000	-500 000	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-59 733	-87 000	-55 000	0	-10 000	-500 000	0	0
Ensikertainen kalustaminen	MENOT	0	-300 000	-200 000	0	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-300 000	-200 000	0	0	0	0	0

**HYVINVOINTI- JA
NUORISOPALVELUN
TULOSALUE**

**MTA LTK TA
TP 2021 2022 2023 2023 TS 2024 TS 2025 TS 2026 TS 2027**

Ensikertainen kalustaminen	MENOT	0	0	-40 000	0	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	0	-40 000	0	0	0	0	0
HYVINVOINTILAUTAKUNTA YHTEENSÄ	MENOT	-59 733	-387 000	-295 000	0	-10 000	-500 000	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-59 733	-387 000	-295 000	0	-10 000	-500 000	0	0

Irtain omaisuus

Kirjasto

Vuosi 2023

Kirjaston asiakaspalvelupisteen ja opasteiden uusiminen, 30 000 €

Asiakaspalvelupisteen uusiminen oli tarkoitettu suorittaa vuosina 2021-22 omatoimikirjastoon liittyvällä investoinnilla, investointisumma ei kuitenkaan riittänyt. Samalla uusitaan kirjaston opasteita ja kalusteita.

Vuosi 2024

Kirkonkylän kirjaston omatoimikirjastojärjestelmän päivittäminen, 10 000 €

Vuosi 2025

Uuden kirjastoauton hankinta, 500 000 €

Museo

Vuosi 2023

Uuden perusnäyttelyn toteutus, 25 000 €

Museon uuden perusnäyttelyn toteutus. Investoinnin kokonaissumma 45 000 euroa, aloitettu vuonna 2022.

Ensikertainen kalustaminen

Kulttuuri

Vuosi 2023

Kirkkoniemen kulttuurikeskuksen ensikertainen kalustaminen ja av-tekniikka, 100 000 €

Kirkkoniemen kulttuurikeskuksen remontointi on siirtynyt vuodelle 2023.

Museo

Vuosi 2023

Museon ensikertainen kalustaminen, 100 000 €

Museon ensikertainen kalustaminen. Investoinnin kokonaissumma 200 000 euroa, aloitettu vuonna 2022.

Nuorisopalvelut

Vuosi 2023

Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen ensikertainen kalustaminen nuoriso, 40 000 €

Nuorisotilat integroituvat keskuksen siten, että nuoret voivat käyttää nuorisotilan lisäksi myös muun muassa koulun maker-tilaa eli kädentaitojen opiskelun tiloja ja muitakin yhteisiä tiloja. Nuorisotila on mitoitettu 120 samanaikaiselle kävijälle.

Uudet vakanssit ja nimikemuutokset

Palvelualue/ tuloalue	Nimike	Virka/toimi	Vak./ määräaik. mille ajalle	Alkamis- pä	Kustannus/ vuosi	Vakanssin perustelut
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	Kulttuuriohjaaja	Toimi	Vakinainen	1.1.2023	50 000	Työaika 50% museo ja 50 % kulttuuritoimi. Uuden vakanssin myötä museon aukioloaikoja voidaan lisätä, sekä kehittää toiminnallista, ammatillista ja pedagogista museotyötä. Kulttuuritoimen tapahtumatuotannon ja yleisen kulttuuritoiminnan strategisen ja suunnitelmallisen toteuttamisen laatua ja määrää voidaan kehittää. Myös tuleva Kirkkoniemen kulttuurikeskus ja laaja kulttuurikasvatussuunnitelma vaikuttavat henkilöstöressursivaatimukseen, johon uusi vakanssi osaltaan vastaa.
Hyvinvointipalvelut	Hyvinvointikoordinaattori	Toimi	Vakituisen	1.1.2023	25 000	Ollut osa johtavan kuraattorin työtä. Palkkavaraukset osittain olemassa, uuteen ta2023 palkkakulujen lisäys. Lisäys n. 25 000e.

Henkilöstöressurssointiin liittyviä - ei talousarvioon vaikuttavia muutoksia/tehostamistoimenpiteitä, joita on suunnitteilla/tulossa

Keskus/tulosalue	Toimenpide	Perustelu
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	Osa-aikaisen gallerianhoitajan viikkotyöajan lisääminen 4h. Työaika 2023 18,8h viikossa.	Ei vaikuta talousarvion summiin lisäävästi. Palkkasumma siirretään pysyvästi käyttötaloudesta palkkakuluihin (n. 4100e). Taidegallerian aukioloaika, pedagogista toimintaa ja yleistä tapahtumatoimintaa voidaan lisätä. Muutos alustavasti sovittu taidegallerian vuoden 2021 10 000 euron määrärahalisäyksen yhteydessä.

3.5.1 Hyvinvointi- ja nuorisopalveluiden tulosalue

(sis + ulk)	TP 2021	MTA 2022	TAE 2022	LTK 2023	KJ 2023	KH 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT	196 047	173 013	173 705	128 205	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-799 208	-855 929	-862 591	-863 277	0	0	0	0	0
TOIMINTAKATE	-603 162	-682 916	-688 886	-735 072	0	0	0	0	0

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kunta vastaa kuntalain § 1 periaatteella kuntalaisten hyvinvoinnista. Kunnan laaja tehtäväkenttä antaa monipuolisen alustan, jossa asukkaan hyvinvointia edistetään monella tavalla. Kaikki kunnan palvelut, myös konsernipalveluiden ja kumppanuuksien kautta tuotettavat sosiaali- ja terveyspalvelut tuottavat osaltaan asukkaansa hyvinvoinnin osan muodostaen eheän ja hyvän elämän.

Vihdissä on luotu laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma vuosille 2021-2025, jonka ikäkausiryhmittäin asetetut tavoitteet ja toimenpiteet ohjaavat kunnassa tehtävää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä. Kunnan laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman lisäksi kunnassa on tehty lakisääteinen, lastensuojelulain mukainen lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tehty yhteistyössä Karviaisen ja Karkkilan kaupungin kanssa, ja se tulee päivittää v. 2022.

Hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen (HYTE) johtamisesta vastaa kunnassa sivistys- ja hyvinvointijohtaja. HYTE-työn koordinoinnin osalta kunnassa ei ole ollut olemassa olevaa rakennetta. Koordinointirakennetta on lähdetty kehittämään osana laajan hyvinvointikertomus ja -suunnitelman työtä. Koordinointi on tapahtunut osana (25 %) opetuksen pedagogisen sihteerin tehtävää. Elokuusta 2021 alkaen 25 % koordinointitehtävä on kunnassa osoitettu johtavalle kuraattorille. Koordinointirakennetta tulee kehittää edelleen.

Vihdin kunta, Karkkilan kaupunki sekä Perusturvakuntayhtymä Karviainen ovat yhdessä mukana Sitran koordinoimassa SIB-hankkeessa, jossa tuetaan vanhemmuutta perheen perustamisesta alkaen. Hankkeessa pyritään oikea-aikaisella ja varhaisella tuella vähentämään vanhemmuuteen liittyviä korjaavia kustannuksia, joita ovat lastensuojelu-, perhesosiaalityön - ja erityissairaanhoidon sekä varhaiskasvatuksen ja opetuksen kulut.

Vihdin kunta valittiin keväällä 2021 mukaan UNICEF Lapsiystävällinen kunta –kehittämistyöhön. Ohjatun ja systemaattisen kehittämistyön avulla kunnassa voidaan varmistaa, että lapsen oikeudet toteutuvat mahdollisimman hyvin jokaisen vihtiläisen lapsen arjessa. Lapsuus on poikkeuksellinen ja ainutlaatuinen jakso ihmisen elämässä. Varhaisvuosien pohjalle rakentuu sekä yksilön että koko yhteiskunnan tulevaisuus. Kuntien päätöksenteossa tehdään suurin osa päätöksistä, jotka vaikuttavat merkittävästi kunnan lapsien oikeuksien toteutumiseen ja hyvinvoinnin tilaan.

Lapsiystävällinen kunta -malli on Suomen UNICEF:in kunnille tarjoama kokonaisuus, joka auttaa kuntia tekemään lasten kannalta oikeita ratkaisuja niin kunnan hallinnossa kuin lasten arjen palveluissa. Suurin osa suomalaisten lasten ja nuorten arkeen vaikuttavista päätöksistä tehdään nimenomaan kunnissa. Lapsiystävällinen kunta -malli perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen ja UNICEF:in kansainväliseen Child Friendly Cities -malliin.

Keväällä 2020 alkaneella covid -19 pandemialla on ollut huomattavia vaikutuksia lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin. Jotta kielteisiä vaikutuksia pystyttäisiin paikallisellakin tasolla minimoimaan, tarvitaan suunnitelmallista lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemista ja turvaamista. Erityisesti eri tavoin haavoittuvassa asemassa olevat lapsiryhmät on tärkeää tunnistaa, jotta palvelumme kohdentuvat oikein mitoitettusti ja oikea-aikaisesti. Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyö on yksi väline, jonka avulla voidaan tunnistaa ne lapset ja nuoret, joiden hyvinvoinnin turvaaminen vaatii erityistä panostusta.

Jotta Lapsiystävällinen kunta -mallin mukainen kehittämistyö voisi käynnistyä ja toteutua kunnassa onnistuneesti, UNICEF edellyttää kunnalta mm. riittävällä työajalla resurssoitua koordinaattoria ja poikkihallinnollista koordinaatioryhmää, pitkäjännitteistä lapsen oikeuksien edistämistä, lasten ja nuorten mukaan ottamista heitä koskevien asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon sekä mallin kehittämistyöhön ja sitoutumista kuntalaisille kohdennettuun viestintään.

Toimintamalli käynnistyy virallisesti syksyllä 2021 Suomen UNICEF:n järjestämällä koordinaatioryhmän koulutuksella. Vihdissä poikkihallinnollisen koordinaatioryhmän muodostaa Lasten ja nuorten hyvinvointiryhmä, jota on laajennettu tarkoitukseen vaadittavan poikkihallinnollisen työn varmistamiseksi keskeisillä virkamiehillä ja luottamushenkilöillä, sekä kolmannen sektorin ja lasten ja nuorten edustajilla. Koordinaatioryhmän tukena toimii operatiivisessa arjessa Lapsiystävällinen kunta -työryhmä.

Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmä vastaa yhdessä koordinaattorin kanssa alkukartoituksen toteuttamisesta, tavoitteiden ja toimintasuunnitelman laatimisesta sekä myöhemmin työn edetessä tavoitteiden ja toimenpiteiden tuloksien seurannasta ja arvioinnista. Ryhmä vastaa myös siitä, että asetettuja tavoitteita tarkennetaan ja päivitetään tarpeen mukaan työn ja seurantakauden edetessä. Työn tavoitteiden tulee perustua kunnan lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilaan. Koordinaatioryhmä ohjaa toimintaa Lapsiystävällinen kunta -mallin ja kunnan strategian mukaisesti.

Lapsen oikeuksiin tutustumisen jälkeen on aika kartoittaa kunnan oma lapsenoikeustilanne. Siihen on työkaluna nykytilan kartoitus. Nykytilan kartoituksella arvioidaan kunnan lapsiystävällisyyden ja lapsen oikeuksien toteutumisen tilaa. Tavoitteena on kartoittaa kunnassa jo hyvin olevia asioita sekä paikantaa kehittämiskohteita. Kartoitus auttaa kuntaa tunnistamaan erityisesti katvealueita lapsen oikeuksien toteutumisessa. Kartoituksen tulosten pohjalta kunta asettaa Lapsiystävällinen kunta- kehittämistyönsä tavoitteet ja valitsee konkreettiset toimenpiteet toimintasuunnitelmaansa.

Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyön toteuttamisen edellytyksiin kuuluu koordinaatiosta vastaavan henkilön nimeäminen. Lapsiystävällinen kunta -työn koordinointi on lisätty osaksi johtavan kuraattorin työtä. Työlle on määritetty tässä vaiheessa 25 % työaika. Työajan riittävyttä tulee tarkastella jatkossa.

Nuorisopalvelut

Nuorisolaissa säädetään nuorisotyön ja -toiminnan edistämisestä ja nuorisopolitiikasta sekä niihin liittyvistä vastuista. Laki määrittelee nuorisotyön ja -politiikan kuuluvan kunnan vastuunalaisiin tehtäviin. Kunnan rooli on luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Lain tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia, tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista, tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa, edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.

Kunnallinen nuorisotyö pyrkii vastaamaan kohdennetusti nuorten tarpeisiin, joita voidaan arvioida esimerkiksi kouluterveyskyselyn tulosten, erilaisten nuorille suunnattujen kyselyjen ja monialaisten verkostojen tuottaman tilannekuvan perusteella. Vuonna 2020 alkanut koronapandemia ja siitä seuranneet rajoitukset ovat osaltaan haastanut etenkin heikommassa asemassa olevia nuoria. Sosiaaliset kontaktit sekä turvallisten aikuisten että muiden nuorten kanssa vähenivät ja osin estyivät. Vuonna 2021 toteutetun kouluterveyskyselyn tulosten perusteella vailla yhtään läheistä ystävää olevien nuorten määrä on kasvanut merkittävästi. Kyselyn tulosten mukaan vailla läheistä ystävää on 8. ja 9. luokan oppilaista 11,4%, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista 12,3% ja ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista 12,6%. Tilanne on heikentynyt kaikissa ikäryhmissä. Vähintään kerran viikossa koettu koulukiusaaminen on lisääntynyt sekä alattä yläkouluissa kuten myös lukiolaisten kokemana fyysinen uhka.

Vihdin nuorisopalvelujen tehtävänä on järjestää turvallista, osallistavaa ja laadukasta toimintaa Vihtiläisille nuorille. Toiminnan tulee olla helposti saavutettavaa ja mahdollisimman matalakynnyksistä. Vihdin suuri maantieteellinen koko pienine taajamineen ja haja-asutusalueineen haastaa miettimään uudenlaisia ratkaisuja palvelujen saavutettavuuden parantamiseksi. Palvelujen tuottaminen yhteistyössä mm. nuorisotyötä tekevien kolmannen sektorin toimijoiden kanssa mahdollistaakin monipuolisempien ja laadukkaampien palvelujen ulottamisen myös Nummelan ja Vihdin kirkonkylän ulkopuolelle.

Vihdin nuorisopalvelut jaetaan avoimeen nuorisotyöhön ja erityisnuorisotyöhön. Avoimen nuorisotyön palveluvalikoimaan kuuluvat mm. nuorisotilatoiminta, liikkuva paikkariippumaton nuorisotyö, erilaiset tapahtumat sekä pienryhmien ohjaaminen. Erityisnuorisotyön pääasiallinen tehtävä on toteuttaa palveluohjauksellista etsivää nuorisotyötä tukien opintojen, työelämän tai muiden tarvitsemiensa palvelujen ulkopuolelle jääneitä nuoria. Avoimen nuorisotyön ja erityisnuorisotyön yhteinen työmuoto on koulu- ja oppilaitosnuorisotyö, jota on kehitetty osin hankemuotoisena noin kahden vuoden ajan. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön tavoitteena on ohjata ja tukea oppilaita ja opiskelijoita esimerkiksi elämänhallintaan, koulunkäyntiin tai opiskeluun, vapaa-aikaan ja sosiaaliseen kanssakäymiseen liittyvissä asioissa. Lisäksi Vihdin, Lohjan ja Karkkilan alueella toimii Ankkuri-tiimi, jossa työskentelee erityisnuorisotyöntekijä, poliisi, sosiaalityöntekijä ja psykiatrinen sairaanhoitaja. Ankkuritiimin tapaamiseen ohjaututaan yleensä rikosilmoituksen tai lastensuojeluilmoituksen kautta. Tapaaminen järjestetään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja sen tarkoituksena on tarjota perheelle tukea ja tarvittaessa ohjata avun piiriin.

Vihdin nuorisopalvelujen toiminnan suunnittelua, kehittämistä ja järjestämistä ohjaa lainsäädännön ja nuorten tarpeen lisäksi Vihdin kunnan strategia. Vuoden 2023 aikana strategisena toimintaa ohjaavana painopisteenä toimii tyytyväisyyden lisääntyminen asuinkuntaan, jota lähdetään kehittämään parantamalla nuorille suunnattujen palvelujen saavutettavuutta. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön kehittämishankkeelle haetaan jatkorahoitusta ja paikkariippumatonta liikkuvaa nuorisotyötä varten hankitaan Nuorten Vihti -auto. Auto hankitaan kokonaistaloudellisesti kestäväällä leasing-sopimuksella, auton ensikertainen kalustaminen tehdään nuoria osallistaen ja käyttöä suunniteltaessa otetaan huomioon etenkin pienemmissä taajamissa ja haja-asutusalueilla asuvat nuoret.

3.5.2 Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tulosalue

(sis + ulk)	TP 2021	MTA 2022	TAE 2022	LTK 2023	KJ 2023	KH 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT	93 076	65 000	120 052	73 500	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-2 779 282	-2 839 193	-2 853 686	-3 009 772	0	0	0	0	0
TOIMINTAKATE	-2 686 206	-2 774 193	-2 733 634	-2 936 272	0	0	0	0	0

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Vihdin kunnankirjasto tarjoaa kuntalaisille monipuolisia, asiantuntevia ja kattavia kirjastopalveluita. Kirjasto tarjoaa pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjoaa tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjoaa tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Toiminta perustuu lakiin yleisistä kirjastoista (2016/1492).

Vihdin kunnankirjasto palvelee pääkirjastossa, Kirkonkylän kirjastossa ja kirjastoautossa. Kirjastojen laajat aukioloajat lisäävät tilojen käyttöastetta ja mahdollistavat esimerkiksi etätyöskentelyn ja kokous- ja tapahtumakäytön. Kirjaston näyttely- ja tapahtumatoiminta tekevät kirjastosta merkittävän kulttuuritoimijan Vihdissä ja kirjastotoiminta tukee laajasti kuntalaisten hyvinvointia. Kehittyvän e-aineiston ja verkkosisällön myötä toiminta tukee kunnan digitalisaatiota. Kirjasto toimii lukemisen edistämisen, mediakasvatuksen ja elinikäisen oppimisen keskuksena. Laajaa ja aktiivista yhteistyötä toteutetaan muun muassa opetustoimen ja varhaiskasvatuksen, sekä 3. sektorin toimijoiden kanssa. Vihdin kunnan kirjastoautopalvelun jatkon tarkastelu suoritetaan kunnanvaltuuston päätöksen mukaisesti vuonna 2024. Kirjastoautopalvelun jatkaminen vaatii investoinnin uuteen kirjastoautoon.

Vihdin museo vastaa kunnan omien palvelukeskusten ja kuntalaisten sekä kunnassa vierailevien palvelutarpeeseen tarjoamalla sellaista monipuolista, koottua ja kauaskatseista asiantuntevaa tietoa Vihdistä ja vihtiläisyydestä, jota muualta ei saa. Vihdin kuntastrategia asettaa museolle tekemisen paikallisia painopisteitä. Vihdin museopalvelujen toiminta perustuu museolakiin (314/2019).

Vihdin museopalvelut ovat keskittämässä toimintaansa Vihdin vanhimmalle kunnantalolle keskelle kirkonkylää. Museo on mukana keräämässä tietoa ja dokumentteja kulttuuriperinnöstä silloin kun Vihdissä tapahtuu. Museopalvelut ovat palvelutarjotin myös kouluille ja päiväkodeille. Tavoite on taata juuret kotiseutuun sekä kulttuurikosketus jokaiselle vihtiläiselle. Vihdin museo toteuttaa projekteja kaikenikäisten kuntalaisten aktivoimiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Museo luo kumppanuuksia kunnan menneisyydestä ja tulevaisuuden kehittämisestä kiinnostuneiden kanssa.

Kuntien kulttuuritoimintalaki korostaa kulttuurin ja taiteen hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa edistäviä vaikutuksia. Vihdin kuntaorganisaatio on paikallisen kulttuuritoiminnan rakentumisen ja kehittymisen mahdollistaja. Kulttuuripalveluiden tehtävä on vahvistaa vihtiläisten taiteen tuottajien toimintaedellytyksiä, lisätä kuntalaisten osallisuutta taiteeseen ja kulttuuriin sekä edistää kulttuuristen oikeuksien toteutumista.

Kunnassa toimii viisi taiteen perusopetusta antavaa opistoa kuvataiteen, käsityön, musiikin ja tanssin aloilta, joiden toimintaa kunta tukee vuosittain kumppanuussopimuksella sovitulla taloudellisella avustuksella, sekä osoittamalla tiloja opetuskäyttöön. Musiikkiopistopalveluita ostetaan lisäksi Lohjan kaupungilta. Vapaata sivistystyötä alueella tarjoaa Hiiden Opisto, jonka toimintaa tuotetaan kuntasopimuksella yhteistyössä

Siuntion ja Lohjan kaupungin kanssa. Vuonna 2022 Vihdin kunta tuki kulttuuri- ja kansalaisjärjestöjä 95.000 eurolla kohde- ja yleisavustuksien muodossa.

Toiminnan ja talouden kannalta yleisten kulttuuripalveluiden suurimmat ponnistukset vuodelle 2023 ovat Kirkkoniemen vanhan koulukiinteistön muuttaminen kuntalaisia monipuolisesti palvelevaksi kulttuurikeskukseksi, sekä kulttuurikasvatussuunnitelman jalkauttaminen. Kulttuurikasvatussuunnitelma tuo laadukkaat kulttuuri- ja taidekokemukset osaksi jokaisen vihtiläisen lapsen arkea. Kulttuurikasvatussuunnitelma vaatii toteutuakseen lisäresurssia käyttötalouteen.

Kulttuuripalveluiden toiminnan ydin on kunnan toimijoiden aktivoimisessa osaksi palvelujen tuottamista ja kehittämistä. Kehitystyön tähtäimenä ovat pitkäjänteisen ja kestäväen toiminnan turvaamisen vaatimat rakenteet ja resurssit. Suurin haaste kulttuuripalveluiden tuottamiselle ja kehittymiselle Vihdin kunnassa on valtakunnallisella ja alueellisella tasolla vertailtuna keskiarvoa huomattavasti pienemmät taloudelliset resurssit. Kuntaliiton kustannusrakennetavilun mukaan Vihdin kulttuuripalvelujen kustannukset asukasta kohti ovat alle puolet koko maan keskiarvosta ja noin kolmannes Uudenmaan kuntien tasosta.

Vihdin kulttuuripalveluiden henkilöstö koostuu kulttuurituottajasta ja kunnan taidegallerian Galleria Pictorin osa-aikaisesta gallerianhoitajasta. Museopalveluissa työskentelee museotoimenjohtaja ja museoamanuenssi. Vuodelle 2023 esitetään uutta vakanssia kulttuuri- ja museopalveluihin. Esitettävä kulttuuriohjaaja toimii laskennallisesti puolet työajasta yleisessä kulttuuripalvelussa ja puolet museolla. Uuden vakanssin myötä museon aukioloaikoja voidaan lisätä, sekä kehittää toiminnallista, ammatillista ja pedagogista museotyötä. Kulttuuritoimen henkilöstömäärä on toimintaan nähden niukka ja uuden vakanssin myötä tapahtumatuotannon ja yleisen kulttuuritoiminnan strategisen ja suunnitelmallisen toteuttamisen laatu ja määrä kehittyy. Myös tuleva Kirkkoniemen kulttuurikeskus vaikuttaa henkilöstöresurssivaatimukseen, johon uusi vakanssi osaltaan vastaa.

Kirjaston tunnusluvut	TP2019	TP2020	TP 2021	TA2022	TOT 6/2022	LTK 2023
Lainat	587 653	443 844	453 023	550 000	278 295	550 000
Lainat / asukas	20,15	15,23	15,49	18,82	9,55	18,79
Kävijämäärä	426 537	343 655	303 906	420 000	187 248	400 000
Nettomenot €/ asukas (ulk.+ sis.)	52,68	51,79	51,87	53,57	25,41	54,84
Nettomenot €/ asukas (ulk.)	33	30,55	32,06	32,99	15,11	33,38
Nettomenot €/laina (ulk.+sis.)	2,61	3,4	3,35	2,85	2,66	2,92
Nettomenot €/laina (ulk.)	1,64	2,01	2,07	1,75	1,58	1,78

Huom! Vuodesta 2018 alkaen lainoissa fyysiset- ja e-aineistolainat. Kävijämäärässä fyysiset- ja verkkokävijät

Museon tunnusluvut	TP2019	TP 2020	TP 2021	TA2022	TOT 6/2022	LTK 2023
Näyttelyjen määrä	8	3	4	3	0	3
Kävijämäärä	12 334	2 599	2 504	3 000	96	3 000
Nettomenot €/ asukas (ulk.+ sis.)	10,15	8,6	8,8	10,18	4,88	13,49
Nettomenot €/ asukas (ulk.)	3,45	3,43	3,55	4,25	1,45	5,06
Nettomenot €/kävijämäärä (ulk.+sis.)	23,99	96,47	102,75	99,18	1 480,65	131,64
Nettomenot €/ kävijämäärä (ulk.)	8,16	38,47	41,49	41,38	441,63	49,35